

Om niet
te vergeten

In dienst van het leven

Inhoud

- 4 **De uitvaart: voorbereiding, uitvoering en nazorg**
Wat moet u allemaal doen wanneer een dierbare overlijdt?
En wat kan daarbij de uitvaartleider voor u betekenen?

- 8 **Belangrijke administratieve handelingen**
Alles over spoedeisende administratieve zaken zoals bankzaken en het informeren van de werkgever en de ziektekostenverzekeraar.

- 12 **Financiële en sociale zaken**
Een dierbare overlijdt. Hoe gaat het dan verder met een eventuele uitkering en wat te doen met de verzekeringen en het rijbewijs?

- 14 **De erfenis**
Alles over de erfenis, het testamenten, de notaris en zijn rol bij de afwikkeling van de nalatenschap.

- 16 **Checklist**
Een checklist voor nabestaanden om te voorkomen dat zaken over het hoofd worden gezien.

- 18 **Adressenlijst**
Een overzicht van belangrijke adressen en telefoonnummers.

Hoe nu verder..?

Het besluit om dit boekje open te slaan, was voor u misschien een hele stap. Want over de dood praten en denken we het liefst zo weinig mogelijk.

Toch is het goed om er zo nu en dan bij stil te staan. Want bij het overlijden van een dierbare moeten er ineens veel dingen geregeld en beslist worden.

Belangrijke dingen. Het vervelende is echter dat zakelijke en emotionele beslissingen op dat moment door elkaar lopen.

Dat maakt het er niet eenvoudiger op.

In dit boekje willen we u stap voor stap een beeld geven van de dingen die bij een sterfgeval en uitvaart op u af komen en geregeld moeten worden.

Om ú verder te helpen.

In dienst van het leven

De uitvaart: voorbereiding, uitvoering en nazorg

Arts waarschuwen

Na het thuis overlijden van een dierbare dient u allereerst een arts te waarschuwen. Gaat het om een natuurlijke dood, dan geeft de arts een zogenaamde 'verklaring van overlijden' af. Bij een onnatuurlijke dood moet een schouwarts van de GGD (Gemeentelijke Geneeskundige Dienst) de papieren ondertekenen. Als er onzekerheid bestaat over de doodsoorzaak geeft de officier van justitie de opdracht om sectie te verrichten. Van de officier hoort u ook of de uitvaart plaats kan vinden.

Overlijdt iemand in het ziekenhuis dan geldt hetzelfde. Alleen zal dan het ziekenhuis zorgdragen voor het waarschuwen van de arts en voor de verklaring van overlijden.

Testament

Het is belangrijk dat u vóór de uitvaart informeert of de overledene een testament heeft. Dit kunt u te weten komen bij het Centraal Testamentenregister (zie adressenlijst) of bij de notaris. Het is ook mogelijk dat iemand een codicil heeft. Daarin kunnen verschillende zaken zijn geregeld: donorschap van organen, legaten van bepaalde sieraden of bijzondere meubels. Voor beiden geldt dat hier bepalingen in kunnen worden opgenomen t.a.v. de uitvaart.

Vredenhof Uitvaartverzorging bellen

Voor het regelen van de uitvaart neemt u contact op met Vredenhof, telefoon 088 - 1198 200.

Dit nummer is 7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar.

Het is belangrijk
dat u vóór de uitvaart
informeert of
de overledene
een testament heeft.

Met de uitvaartleider kunt u uw wensen voor de uitvaart bespreken. Hij kan u onder meer vertellen wat de diverse mogelijkheden zijn.

Begrafenis/crematie, de voorbereidingen

Na het overlijden moet er veel geregeld worden. Het vervelende daarbij is dat de tijd tot aan de uitvaartplechtigheid beperkt is. Uit praktische overwegingen is het dan ook verstandig niet te lang te wachten met het inschakelen van een uitvaartleider. Hij kan u in deze periode helpen met wat er geregeld moet worden en veel werk uit handen nemen.

Al dan niet samen met een geestelijke verzorger kunt u met hem ook uw wensen voor de uitvaart bespreken. Tijdens het gesprek met de uitvaartleider komen er diverse zaken aan de orde. In dat stadium moeten er ook belangrijke beslissingen worden genomen. Naast de noodzakelijke formaliteiten zoals de aangifte bij de Burgerlijke Stand, zal de uitvaartleider met u vooral uw persoonlijke wensen voor de uitvaart bespreken. Het gaat daarbij om uw specifieke wensen voor de uiteindelijke vormgeving en uitvoering. Door deze persoonlijke invulling kan iedere uitvaart anders zijn. De aspecten die met de uitvaartleider worden besproken:

- Waar en hoe vindt de opbaring van de overledene plaats, thuis of in een aula?
- Wanneer vindt het bezoek plaats?
- Is er gelegenheid tot condoleren en zo ja, waar en wanneer?
- Waar en wanneer vindt de begrafenis of crematieplechtigheid plaats?
- Wordt er een kerkdienst gehouden en zo ja, waar?
- Welke muziek dient er tijdens de plechtigheid ten gehore worden gebracht?
- Voor welk soort graf(steen) wordt gekozen?
- Het bespreken van de tekst van de advertentie, de rouwbrief en een eventueel bidprentje.
- Het bespreken van de uitvoering van de kist, de kleding van de overledene en de eventuele aanwezigheid van volgauto's op de dag van de plechtigheid.
- Zijn er speciale of persoonlijke wensen die uitgevoerd moeten worden?

Om ervoor te zorgen dat u achteraf niet voor vervelende verrassingen komt te staan, maakt de uitvaartleider aan de hand van het gesprek een overzichtelijke begroting.

De uitvaart en de nazorg

Op de dag van de uitvaart ziet de uitvaartleider erop toe dat alles vlekkeloos verloopt, exact zoals dat vooraf met u is besproken. Maar ook na de uitvaart kunt u een beroep op ons doen. Er kunnen immers direct of enige tijd later vragen ontstaan. Nazorg is voor Vredehof een essentieel onderdeel en onlosmakelijk verbonden met de totale uitvaartverzorging. Hieraan wordt dan ook extra aandacht geschonken.

Zo wordt bij ieder overlijden binnen enkele weken schriftelijk contact opgenomen met de nabestaanden voor een evaluatie. Dit stelt u in staat om alle zaken die voor u van belang zijn uitvoerig aan te geven en, indien gewenst, nader te bespreken.

*Op de dag
van de uitvaart
ziet de uitvaartleider
erop toe dat alles
vlekkeloos verloopt.*

In dienst van het leven

Belangrijke administratieve handelingen

Erfgenamen

Er zijn wettelijke erfgenamen (volgens de wet) en testamentaire erfgenamen (volgens het testament). Als iemand zonder een testament overlijdt, geldt altijd het wettelijk erfrecht. Dat betekent dat de wettelijke erfgenamen eigenaar van de bezittingen van de overledene worden. Door een testament te maken kan men afwijken van de wet. Zoals hierboven al staat omschreven, moet veelal een verklaring van erfrecht bij de notaris worden aangevraagd.

Daarin staat of er een testament is, wie de erfgenaam is en voor welk deel. Vaak wijst men een van de erfgenamen aan als gemachtigde. Er wordt dan een boedelvolmacht verstrekt en kan de gemachtigde namens de erfgenamen de verdere afwikkeling van de zaken van de overledene voor zijn of haar rekening nemen.

Het erfrecht

Het is vrijwel altijd nodig om bij de notaris een zogenaamde 'verklaring van erfrecht' aan te vragen. Dit is een officieel document, dat u kunt gebruiken bij het deblokken van bank- of girorekeningen, of bij het wijzigen van tenaamstelling van officiële papieren. U heeft het ook nodig bij het innen van verzekeringsgelden, uitkeringen en de teruggave van belastinggeld ten name van de overledene. Het is wettelijk zo geregeld dat de erfgenamen eigenaar van de bezittingen van de overledene worden.

Verklaring van erfrecht /Verklaring van executele

Een verklaring van erfrecht is een notariële akte waarin staat vermeld wie er is overleden, of de overledene een testament heeft gemaakt, wie de erfgenamen zijn (op grond van het testament of volgens de wet) en wie er over de nalatenschap, bijvoorbeeld over de bankrekeningen, mag beschikken. Er wordt met name door banken om een dergelijke verklaring gevraagd.

Als er door de overledene een executeur is benoemd, kan dit in de verklaring van erfrecht worden opgenomen of kan er enkel een verklaring van executele worden opgemaakt. In het algemeen kan een executeur de nalatenschap slechts beheren. Hij mag bijvoorbeeld wel de rekeningen betalen, maar mag de bankrekeningen niet opheffen (dat is namelijk een beschikkingshandeling).

Beneficiaire aanvaarding.

Een erfgenaam heeft ten aanzien van een nalatenschap drie mogelijkheden:

1. Zuivere aanvaarding.

De erfgenaam is voor zijn deel gerechtigd in de nalatenschap. De baten van de nalatenschap komen hem toe, maar de schulden komen ook voor zijn rekening. In dit geval is de erfgenaam bij een eventueel negatief saldo van de nalatenschap met zijn privévermogen aansprakelijk voor de betaling van de schulden van de nalatenschap. Zijn de schulden hoger dan de baten moet het verschil uit eigen vermogen van de erfgenaam worden bijgepast.

2. Verwerping.

Iemand die de nalatenschap verwerpt wordt geacht nooit erfgenaam te zijn geweest. Hij heeft nu en in de toekomst geen recht op baten van de nalatenschap en is niet aansprakelijk voor schulden van de nalatenschap. Let er hier bij op dat, indien er wordt verworpen, de kinderen van degene die verwerpt in diens plaats kunnen treden. Dit is het geval indien er door de overledene geen testament is gemaakt.

Is er wel een testament gemaakt door de overledene, dan is het afhankelijk van de inhoud van het testament en de datum van passeren van het testament of er sprake is van plaatsvervulling.

3. Beneficiair aanvaarden.

De erfgenaam is in dit geval niet met zijn privé-vermogen aansprakelijk voor een eventueel negatief saldo van de nalatenschap. Hij is niet verder aansprakelijk voor de schulden van de nalatenschap dan dat er baten in de nalatenschap aanwezig zijn. Indien de nalatenschap beneficiair aanvaard wordt, moet voor de afwikkeling een aantal wettelijke voorschriften in acht worden genomen, dit heet de wettelijke vereffening-procedure.

Indien de nalatenschap van de overledene beneficiair wordt aanvaard of wordt verworpen, dient dat te geschieden door het afleggen van een verklaring bij de griffie van de Rechtbank van het arrondissement waar de overledene het laatst heeft gewoond. Belangrijk is dat beneficiaire aanvaarding of verwerping van een nalatenschap slechts mogelijk is indien een erfgenaam zich niet als erfgenaam heeft gedragen! Dit houdt in dat er geen beschikkingshandelingen verricht mogen zijn. U kunt daarbij denken aan het weggeven, weggooien of verdelen van inboedel en sieraden maar ook het opnemen van geld van de bankrekening van de overledene.

Bankzaken

De werking van een verklaring van erfrecht is veelomvattend. Omdat ze soms alleen maar voor het deblokken van bank- en girorekeningen wordt gebruikt, kan soms worden volstaan met een 'verklaring tot executele'. Wel is vereist dat er dan een executeur is benoemd door de overledene.

De notaris kan u het best vertellen wat in uw geval raadzaam is.

De bankinstellingen waar de overledene bijvoorbeeld rekeningen en leningen had lopen, moeten van het overlijden op de hoogte worden gebracht.

Dit wordt niet gedaan door de Burgerlijke Stand.

Om de bank te informeren heeft u nodig:

- de gegevens van de overledene (naam, adres);
- de rekeningnummers, creditcards e.d.;
- de akte van overlijden;
- de verklaring van erfrecht/verklaring van executele;
- het trouwboekje (indien aanwezig).

Zodra een bankinstelling bericht krijgt dat iemand is overleden, wordt doorgaans de rekening geblokkeerd die op naam van de overledene staat. Erfgenamen (dus ook de partner!) kunnen van deze rekening dan geen geld opnemen. Ook lopende volmachten komen te vervallen, zoals machtigingen aan derden voor contante geldopname, kascheques, betaalkaarten en het uitschrijven van cheques en betaalopdrachten.

Ook spaarrekeningen en spaarbankboekjes op naam van de overledene worden geblokkeerd. Het is afhankelijk van het beleid van de bank of zogenaamde en/of rekeningen wel of niet worden geblokkeerd. Het deblokkeren van rekeningen gebeurt op verzoek van de erfgenamen en pas na het overleggen van de verklaring van erfrecht. Bij de meeste bankinstellingen gaat dit direct van kracht. Banken hebben vaak hun eigen richtlijnen. U kunt dan ook het beste bij uw eigen bank informeren hoe zij een en ander afhandelt.

Werkgever

Was uw partner kostwinner, dan moeten na het overlijden zo snel mogelijk de werkgever, de ex-werkgevers (soms), de pensioenfondsen en/of uitkeringsinstanties (sociale dienst, bedrijfsvereniging) op de hoogte worden gebracht. Bent u zelf kostwinner en is uw partner overleden, dan moet u uw werkgever over de veranderde situatie informeren. Dit onder meer in verband met de loonheffing.

ANW-uitkering

Was een overledene jonger dan 65 jaar dan dient u een ANW-uitkering aan te vragen bij de Sociale Verzekeringsbank (zie adressenlijst). Iedereen die in Nederland woont of werkt, ongeacht de nationaliteit, is overigens vanaf het 15e levensjaar automatisch verzekerd voor de Algemene Nabestaandenwet. Dit houdt in dat na het overlijden een recht tot uitkering kan ontstaan. Indien men geen recht heeft op een ANW-uitkering kan eventueel bij de gemeente een bijstandsuitkering worden aangevraagd. Ook de zorgverzekeringsinstelling moet na het overlijden worden ingelicht. Dit met het oog op de wijziging van polis(sen) en premie(s). Op de zorgverzekeringspolis staan alle noodzakelijke gegevens die u door moet geven.

Financiële en sociale zaken

AOW, ANW en inkomstenbelasting

Na het overlijden zullen er met name voor de partner op financieel en sociaal gebied zaken veranderen. Het gaat daarbij om de AOW (Algemene Ouderdomswet), de ANW (Algemene Nabestaandenwet) en de inkomstenbelasting. Over de wijzigingen in verband met de AOW en de ANW kunt u terecht bij de Sociale Verzekeringsbank (zie adressenlijst). Voor de inkomstenbelasting kunt u contact opnemen met het kantoor van de belastingdienst in uw regio. Overigens licht de gemeente bij overlijden van een inwoner de belastingdienst in.

De bijstandsuitkeringen

Een bijstandsuitkering kunt u aanvragen bij de sociale dienst in uw woonplaats. Een voorwaarde is dat uw inkomsten door het overlijden van uw partner lager zijn geworden dan de bijstandsnorm. De sociale dienst bekijkt aan de hand van uw financiële toestand voor welke bijstandsuitkering u in aanmerking komt: de NABW (Nieuwe Algemene Bijstandswet), de IOAZ (Wet inkomensvoorziening oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen) en de IOAW (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze werknemers).

Geen belastingaftrek

De kosten die het overlijden van een dierbare met zich meebrengt, kunnen in geen enkel geval als een zogenaamde buitengewone last worden beschouwd. Deze kosten zijn daarom niet aftrekbaar.

Opzeggen verzekeringen

De maatschappijen waarbij één of meerdere verzekeringen zijn afgesloten (o.a. auto, brand, inboedel), moeten na het overlijden worden ingelicht. Dit kan door middel van een kopie van de akte van overlijden. Vergeet niet om bij de levensverzekeringen uw Postbank- of banknummer te vermelden. Is een polis van de levensverzekering onverhoopt zoekgeraakt, dan kunt u daarover contact opnemen met de Nederlandse Vereniging van Levensverzekeraars in Den Haag (zie adressenlijst).

Paspoort, rijbewijs, trouwboekje

Uw paspoort, rijbewijs, trouwboekje en andere officiële papieren hoeft u niet in te leveren. Zorg er echter wel voor dat ze niet in handen van derden komen; het blijven namelijk wel rijkseigendommen. Wilt u ze behouden dan kunt u ze, om problemen te voorkomen, ook ongeldig laten verklaren.

De erfenis

Mét testament

Alle testamenten zijn geregistreerd in het Centraal Testamentenregister (zie adressenlijst). Bij testament kan men een executeur benoemen.

Hij/zij kan ook de zorg hebben voor de regeling van de uitvaart en is belast met de afwikkeling van de nalatenschap.

Zónder testament

Als er geen testament is opgemaakt, dan gelden de volgende wettelijke bepalingen bij de verdeling van de erfenis:

1. Als eersten komen de huwelijkspartner* en de kinderen in aanmerking. Zij erven ieder een gelijk deel, het kindsdeel.
2. Als er geen huwelijkspartner* en kinderen zijn, dan erven de ouders, (half) broers en/of (half) zusters van de overledene. Als een (half) broer en/of (half) zuster is vooroverleden treden diens kinderen in de plaats.
3. Als er geen (half) broers en/of (half) zusters zijn, gaat de nalatenschap naar verdere familieleden.
4. In laatste instantie erven de zogenaamde zijverwanten.

*ditzelfde geldt voor mensen die een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan.

Erfgenamen onvindbaar?

Het kan voorkomen dat erfgenamen onvindbaar zijn en toch over de nalatenschap moeten worden geïnformeerd. In dat geval kunt u contact opnemen met het Bureau Vestigingsregister (zie adressenlijst).

De notaris

Na het overlijden vormt de notaris een belangrijke schakel bij de afwikkeling van de nalatenschap.

De notaris:

- zoekt uit wie de erfgenamen zijn;
- gaat na of er een testament is;
- neemt contact op met de erfgenamen;
- stelt de verklaring van erfrecht op;
- geeft advies over het aanvaarden of verwerpen van de nalatenschap;
- gaat indien gewenst, door de erfgenamen over tot de boedelscheiding van de nalatenschap nadat de schulden zijn voldaan.

Checklist

Met deze checklist voorkomt u dat belangrijke zaken over het hoofd worden gezien.

- Is er een testament aanwezig?
Zo ja, onmiddellijk contact opnemen met de notaris.
- Is de bank-, giro- of spaarrekening geblokkeerd?
Maak dan een afspraak met de notaris voor het verkrijgen van een verklaring van erfrecht.
- Wijziging van de zorgverzekering.
- Zijn er op het internet persoonlijke profielen aangemaakt die verwijderd moeten worden.
- Wijziging of aanvraag van pensioenuitkering.
- Wijziging of aanvraag van AOW- of ANW-uitkering.
- Wijziging of aanvraag van een eventuele bijstandsuitkering.
- Het regelen van de voogdij voor minderjarige kinderen.

- Het verzilveren van eventuele uitvaartpolissen, levensverzekeringen of lijfrente.

- Is er een wilsbeschikking aanwezig?
Zo ja, controleer de daarin aangemerkte actiepunten.
Zoals o.a. wijziging of opzeggen van:
 - abonnementen op krant, weekblad, tijdschriften;
 - lidmaatschappen van verenigingen, kerk, vakbond, bejaardenoord, omroep;
 - gegevens bij huiseigenaar, woningbouwvereniging;
 - gegevens bij energiebedrijf, KPN (telefoon);
 - verzekeringen.

- Verstrekken van inlichtingen ten behoeve van Belastingdienst, afdeling Successierechten.

- Aangifte inkomstenbelasting.

Adressenlijst

ANW- en AOW-uitkering

Van Heuvengoedhartlaan 1
1181 KJ Amstelveen
Postbus 1100, 1180 BH Amstelveen,
Telefoon 020-65 65 656

Uitvoering Werknemersverzekeringen (UWV)

Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam,
Telefoon werknemers / particulier 0900-92 94
Telefoon werkgevers / zakelijk 0900-92 95

Bureau Vestigingsregister

Postbus 12620, 2500 DL Den Haag,
Telefoon 070-35 33 145

Centraal Testamentenregister

Postbus 19398, 2500 CJ Den Haag,
Telefoon 0900-11 44 114
www.centraaltestamentenregister.nl

Landelijk Steunpunt Rouw (LSR)

Barchman Wuytierslaan 89, 3819 AB Amersfoort
Telefoon 033-46 16 886
Rouwzorgloket (ma/di/do/vrij van 09.00 tot 12.00 uur)
Telefoon 033-46 16 896
www.landelijksteunpuntrouw.nl

Verbond van Verzekeraars

Sector Leven

Postbus 93450, 2509 AL Den Haag,

Telefoon 070-33 38 500

www.verzekeraars.nl

Notaris telefoon

Telefoon 0900-34 69 393, bereikbaar tijdens werkdagen

van 09.00 - 14.00 uur.

Raad voor Kinderbescherming

Informeer bij uw gemeente of via telefoon 030-88 82 700 naar het adres van de Raad voor de Kinderbescherming in uw omgeving.

www.kinderbescherming.nl

Sociale Verzekeringsbank

Voor algemene informatie over uitkeringen en pensioenen

en voor adressen van districtskantoren, telefoon 020-65 65 656.

Steunpunt Studiefinanciering

Telefoon 050-59 99 999. Wanneer u dit nummer kiest, wordt u automatisch doorverbonden met het steunpunt in uw regio.

Belastingtelefoon

Telefoon 0800-05 43

Hoofdkantoor

Wethouder Beversstraat 104

Postbus 69

7500 AB Enschede

Telefoon: 088 - 1198 200

E-mail: info@vrededor.nl

Internet: www.vrededor.nl

Vrededor is in het bezit van het Keurmerk Uitvaartzorg en de uitvaartverzorgers zijn opgenomen in het Register Uitvaartverzorgers.

In dienst van het leven